

بیش از ۶۰۰ پرسش عجیب
و ۶۰۰ پاسخ عجیب تر

پرسشهای عجیب
پاسخهای عجیب تر

این اثر توسط داوران و کارشناسان دبیرخانه‌ی سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی دفتر تکنولوژی آموزشی و کمک‌آموزشی آموزش و پرورش، مناسب و مرتبط با برنامه‌های درسی ابتدایی و متوسطه اول دانسته شده است.

نوشته: ا.جی. آرمسترانگ
ترجمه: پریسا همایون روز

دایره‌المعارف عجایب شگفت‌انگیز

کتاب‌های قاصدک
واحد کودک و نوجوان
موسسه نشر و تحقیقات ذکر

فهرست مطالب

۵	تاریخ
۳۹	جغرافیا و زمین شناسی
۸۱	ابداعات و اکتشافات
۱۰۱	بدن انسان
۱۲۸	گیاهان
۱۴۸	جانوران
۲۰۰	ماده و انرژی
۲۲۰	نجوم
۲۳۳	مطالب گوناگون

کتاب‌های قاصدک
واحد کودک و نوجوان
موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر

دفتر و نمایندگی مرکزی:
تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شماره‌ی ۲۰، طبقه‌ی اول غربی
تلفن: ۶۶۴۱۰۰۴۱ (۵ خط) • تلفکس: ۶۶۴۶۸۲۶۳
کد پستی: ۱۳۱۵۸۵۳۴۹۳ • سامانه‌ی پیامکی: ۳۰۰۰۶۶۶۶۳
www.zekr.co • Email: zekr_publishery@yahoo.com

دایره‌المعارف عجایب شگفت‌انگیز

ا. جی. آرمسترانگ
مترجم: پریسا همایون‌روز
مدیر هنری و اجرای جلد: حسین نیلچیان
صفحه‌آرایی: کارگاه گرافیک قاصدک (سید مهدی مظلوم)
زیر نظر شورای بررسی
لیتوگرافی: گلپا • کد: ۸۸/۳۰۲
چاپ پنجم: ۱۳۹۶ • تیراژ: ۲۰۰۰ جلد
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۷-۳۱۰-۷
کلیه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای
موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

سرشناسه: آرمسترانگ، ا. ج. J. Armstrong.
عنوان و نام پدیدآور: دایره‌المعارف عجایب شگفت‌انگیز: پرسش‌های عجیب، پاسخ‌های عجیب‌تر.../ ا. جی. آرمسترانگ؛ ترجمه پریسا و پریچهر همایون‌روز؛ تصویرگر آرش یوسف‌زمانی.
مشخصات نشر: تهران: ذکر، کتابهای قاصدک.
مشخصات ظاهری: ۲۹۶ ص: مصور.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۷-۳۱۰-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: c1۹۹۱, Amazing questions, incredible answers!
عنوان دیگر: پرسش‌های عجیب پاسخ‌های عجیب‌تر.
موضوع: اطلاعات عمومی - ادبیات نوجوانان
شناسه افزوده: همایون‌روز، پریسا، ۱۳۴۸، مترجم
شناسه افزوده: همایون‌روز، پریچهر، ۱۳۵۰، مترجم
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ پ۴/۴۲ AG۳۶
رده‌بندی دیویی: ۰۳۹ [ج]
شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۸۰۸۹۶

تاریخ

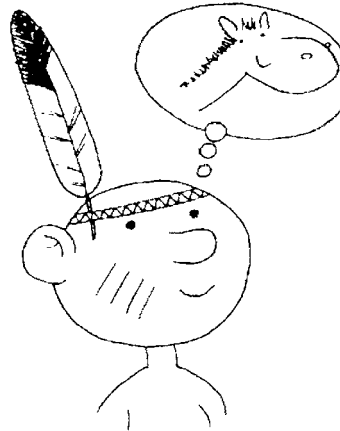
? آیا می دانید انسان های غار نشین چگونه مردگان خود را دفن می کردند؟

انسان ماقبل تاریخ، مردگان خود را در نزدیکی محلّ زندگی دفن می کرد. وسایلی مانند چاقو و تبر که فرد متوفی در طول زندگی دائماً از آن ها استفاده می کرد نیز همراه او دفن می شد. به علاوه، مقداری غذا نیز در کنار مرده جای می دادند تا در جهان پس از مرگ از آن استفاده کند. این کار نشان می دهد که انسان آن دوران به زندگی پس از مرگ اعتقاد داشته است.

در اواخر عصر حجر، اجساد را در غارهای مخصوص غیر مسکونی دفن می کردند. امروزه بقایای قبور بسیاری مربوط به این دوران کشف شده است. این غارها نخستین گورستان ها محسوب می شوند. انسان این دوره به این گورستان های ابتدایی احترام می گذاشت و سعی می کرد آرامش مردگان را در این مکان ها حفظ کند. ظهور این گورستان ها و مکان های مخصوص تدفین مردگان، یکی از نشانه های مهمّ تغییرات اجتماعی و ظهور ادیان و اعتقادات مذهبی است.

? سرخپوستان آمریکا چه زمان با اسب آشنا شدند؟

اغلب در فیلم های «وسترن»، سرخپوستان را سوار بر اسب های بدون زین می بینیم که با مهارت بسیار سوارکاری می کنند. ولی جالب است بدانید که قبل از ورود اروپاییها به قاره آمریکا هیچ اسبی در این سرزمین وجود نداشت.

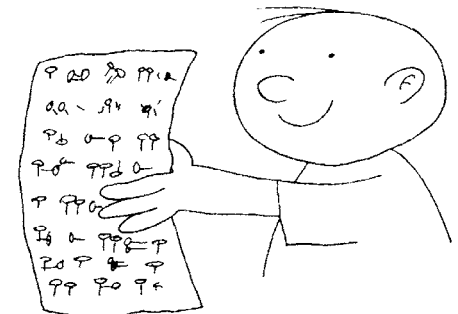

فاتحان و مهاجران اسپانیایی در قرن پانزدهم میلادی اسب را همراه خود به آمریکا بردند. برخی از این اسب‌ها گریختند و در طبیعت وحشی تولید مثل کردند. تعداد این اسب‌ها به تدریج افزایش یافت و گله‌های بسیاری در علفزارها و دشت‌های وسیع به وجود آمد. سرخپوستان، این اسب‌های وحشی را گرفتند و آن‌ها را رام کردند.

سوارکاری و استفاده از اسب، تغییرات زیادی در نحوه زندگی سرخپوستان به وجود آورد و فواید بسیاری برای آنان داشت. به این ترتیب، نقل و انتقال قبایل سرخپوست و همچنین شکار حیوانات بسیار آسانتر شد.

? نوشته‌های مردم باستان چگونه به دست ما رسیده است؟

هیچ یک از کتب یونان و روم باستان تاکنون به دست ما نرسیده‌اند. بسیاری از این کتب - که بر روی پایپروس و پوست نوشته شده بودند - پس از سقوط امپراتوری روم سوزانده و یا نابود شده‌اند. برخی دیگر نیز به تدریج و به مرور زمان از بین رفته‌اند. ولی بسیاری از

آن‌ها قبل از نابودی و ناپدید شدن، توسط کاتبان و دانشمندان قدیم رونویسی شدند.

این کار بیشتر در قرون وسطی توسط راهبان صورت گرفته است. در طول قرن چهارم میلادی «سنت ژروم» راهبان را تشویق کرد تا هنر نگارش خود را تکمیل کنند. در قرون بعدی هر صومعه‌ای دارای اتاق مخصوصی برای نگارش بود. این اتاق معمولاً نزدیک کتابخانه قرار داشت و تنها راهبان ارشد، کتابدار و راهبانی که از روی این کتاب‌ها رونویسی می‌کردند اجازه ورود به آن را داشتند.

هنگامی که راهبان به دقت مشغول نوشتن از روی کتب خطی بودند، سکوت مطلق در

این اتاق حکم فرما بود. این سکوت تنها زمانی می‌شکست که راهبی از روی کتابی می‌خواند تا راهبان دیگر آن را بنویسند.

? نقش زنان در قبیله سرخپوستی پابلوچه بود؟

سرخپوستان قبیله «پابلو» در اجتماعی «مادرسالار» زندگی می‌کردند. به این معنی که زن، حاکم و فرمانروای مطلق بود. داراییها و زمین کشاورزی متعلق به زنان بود و پس از مرگ آن‌ها میراثشان به دخترانشان می‌رسید. فرزندان، از تبار مادر بودند و از او ارث می‌بردند.

هنگامی که مردی از دواج می‌کرد، به خانه همسر می‌رفت تا با او زندگی کند و اگر زن خانه‌ای نداشت، شوهر موظف بود برای او خانه‌ای بسازد. با وجود این، در ساختار این جامعه، مرد قربانی و اسیر هوسهای زن نبود و حقوقی مخصوص به خود داشت. مردان برای کار، مهارت و مشارکتشان در کسب قدرت و ثروت برای کل جامعه پابلو، تحسین و تقدیر می‌شدند.

? مایاها چگونه تقویم خود را تدوین می‌کردند؟

«مایا»ها منجمان ماهری بودند. آن‌ها با استفاده از دانشی که راجع به آسمان و ستارگان داشتند، می‌توانستند اوقات سال را به دوره‌ها و مقیاس‌های معین تقسیم کنند. به این ترتیب آن‌ها تقویمشان را تدوین می‌کردند. این کار حقیقتاً قابل تحسین است؛ زیرا در زمانی انجام می‌گرفت که هیچ وسیله علمی برای انجام محاسبات و کسب اطلاعات دقیق وجود نداشت.

طبق تقویم مایاها، سال به ۱۸ دوره ۲۰ روزه تقسیم می‌شد. این دوره با نام حیوانات و رنگ‌های مختلف نامگذاری شده بود. ۱۸ دوره تقویم مایاها، ۳۶۰ روز را در بر می‌گرفت؛ ولی پنج روز دیگر از سال باقی می‌ماند. به این ترتیب برای تکمیل سال، یک دوره پنج روزه نیز به آن اضافه می‌شد. مایاها این پنج روز را نحس و شوم می‌دانستند و به همین جهت در این روزها هیچ کاری انجام نمی‌دادند.

? مارکوپولو که بود؟

«مارکوپولو» (۱۲۵۴ - ۱۳۲۴ م.) جهانگرد ونیزی بود که در سال ۱۲۷۱ میلادی همراه پدر و عمویش به چین سفر کرد. مارکو پس از ورود به دربار «قوبلای قآن» از نزدیکان خان مغول شد و از طرف او به

مأموریت‌هایی در مرکز و شمال چین و همچنین کشورهای جنوب شرقی آسیا فرستاده شد. او به مدت سه سال فرمانروای یکی از شهرهای چین بود. مارکوپولو و همراهانش در سال ۱۲۹۵ میلادی سرانجام پس از ۱۷ سال به ونیز بازگشتند. یک سال بعد، مارکو در جنگی که بین ونیز و جنووا در گرفته بود، شرکت کرد؛ ولی سپاهیان جنووا وی را اسیر کردند. او طی دو سالی که در زندان بود، داستان سفرهایش را برای زندانی دیگری بازگو کرد و وی نیز آن‌ها را به صورت کتابی در آورد. در این کتاب شرح حال مارکوپولو و آنچه که در طول این سفرها دیده و تجربه کرده و آداب و رسوم مردمان سرزمین‌های مختلفی که وی از آن‌ها دیدن کرده بود، بیان شده است. این کتاب تا اواخر قرن نوزدهم میلادی یکی از منابع اصلی اطلاعات در خصوص مشرق زمین بود.

یونسکو چیست؟

«یونسکو» علامت اختصاری «سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد» است که از حروف اول کلمات انگلیسی آن تشکیل شده است. مرکز این سازمان در پاریس قرار دارد و هدف آن کمک به صلح جهانی است. یونسکو در سال ۱۹۴۵ میلادی تأسیس شد. در سال ۱۹۵۹ میلادی یک کمیته جهانی برای حفظ آثار فرهنگی و باستانی در آن تشکیل شد. تا سال ۱۹۷۷ میلادی ۱۴۹ کشور عضو این سازمان شدند.

یکی از برنامه‌های مهم و دراز مدت یونسکو، سواد آموزی به مردم نقاط مختلف جهان است. این سازمان، مراکز فرهنگی و آموزشی بسیاری را در کشورهای مختلف دایر کرده است. تبادل فرهنگی میان شرق و غرب و ترجمه آثار مهم و با ارزش جهان از جمله اهدافی است که یونسکو آن را تشویق و حمایت می‌کند.

مجازات نه مرگ چه بود؟

شکنجه یا مجازات نه مرگ، نوعی مجازات و محکومیت وحشتناک بود که در زمان ساسانیان انجام می‌شد. ابتدا انگلستان دست‌ها و پاها را برای فردی را که به چنین مجازاتی محکوم شده بود، می‌بریدند. سپس جلاد پاها را تا پاشنه و دست‌ها را تا مچ و پس از آن پاها را تازانو و دستها را تا رنج قطع می‌کرد. گوش و بینی نیز پس از آن بریده می‌شد. در انتها هم سر را قطع می‌کردند.

آیا کلتوپاترا مصری بود؟

«کلتوپاترا» از سال ۵۱ تا ۳۱ قبل از میلاد ملکه سرزمین مصر بود. این سرزمین، دارای یکی از قدیمی‌ترین تمدن‌های تاریخ بشر است. بسیاری از بناهای تاریخی آن، از جمله اهرام مصر با وجود گذشت ۴۵۰۰ سال هنوز هم پابرجا مانده‌اند. کلتوپاترا در اصل یونانی بود. او آخرین بازمانده از سلسله فرمانروایان یونانی بود که از سال ۳۲۳ قبل از میلاد بر مصر حکومت می‌کردند.

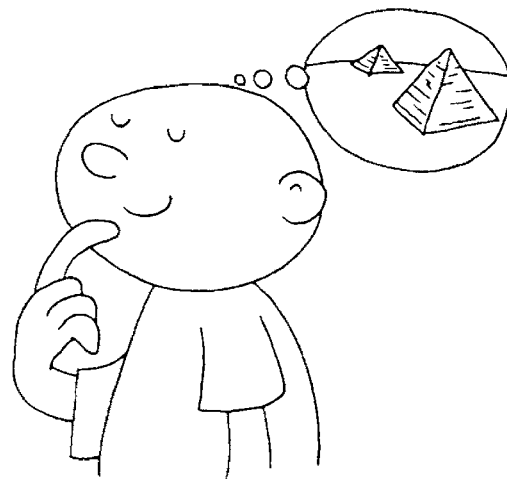
عجایب هفت گانه چه هستند؟

«عجایب هفت گانه جهان» عبارت‌اند از هفت اثر هنری و معماری باستانی که از لحاظ بزرگی و شکوه در دوران باستان بی‌نظیر و شگفت‌انگیز به شمار می‌رفتند. این عجایب عبارت‌اند از:

- ۱ - «اهرام مصر». این اهرام در نزدیکی جیزه در جنوب قاهره واقع‌اند. ساخت اولین هرم، سه هزار سال پیش از میلاد مسیح آغاز شد. هرم «خئوپس» معروف‌ترین هرم است. این هرم ۱۴۶ متر ارتفاع دارد و ۱۰۰ هزار کارگر مدت ۲۰ سال برای ساختن آن کار کرده‌اند.
- ۲ - «باغ‌های معلّق بابل». این بنا در سال ۶۰۰ پیش از میلاد به فرمان «بخت النصر» برای همسر محبوبش ساخته شد.

- ۳ - «مجسمه زئوس». زئوس یکی از خدایان یونان باستان است. یونانیان مجسمه مرمین زئوس را در سال ۴۳۲ پیش از میلاد در شهر «المپیا» واقع در یونان ساختند.

- ۴ - «موسولوم هالیکارناس» یا «آرامگاه موسولوس». این بنا در سال ۳۲۵ پیش از میلاد برای موسولوس پادشاه «کاریس» احداث شد.

۵ - «مجسمه رودس». مجسمه برنزی رودس یا «آپولو» (خدای آفتاب در یونان و روم قدیم) در سال ۲۸۰ پیش از میلاد در جزیره رودس واقع در نزدیکی آسیای صغیر بنا شد. ارتفاع این مجسمه حدود ۴۰ متر بود.

۶ - «فانوس دریایی اسکندریه». این فانوس دریایی را در سال ۲۰۰ پیش از میلادی در نزدیکی بندر اسکندریه ساختند.

۷ - «معبد آرتمیس». این معبد برای آرتمیس یا «دیانا» در «افسوس» بنا شد. آرتمیس رب‌النوع ماه، شکار، جنگل و حامی وضع حمل در یونان باستان بود. از میان عجایب هفت گانه، فقط اهرم مصر باقی مانده‌اند و بقیه آن‌ها منهدم شده و از بین رفته‌اند.

? کشتی‌های وایکینگ‌های ماجراجو به چه شکل بودند؟

«وایکینگ‌ها» جنگجویان اسکاندیناویایی بودند که از قرن نهم تا یازدهم میلادی با حمله به سواحل اروپا، این سرزمین‌ها را غارت می‌کردند. در آغاز قرن نهم میلادی وایکینگ‌ها بهترین کشتی‌سازان و دریانوردان جهان بودند.

کشتی‌های جنگی وایکینگ، بسیار بزرگ بودند و دماغه‌ای بلند داشتند. طول این کشتی‌ها به ۲۱ متر و پهنایشان به شش متر می‌رسید. دماغه کشتی با مجسمه یک اژدها تزئین می‌شد. هر کشتی جنگی وایکینگ، ۹۰ ملوان و ۳۰ پاروزن داشت. سراسر کشتی و بادبان آن دارای رنگ‌هایی شاد و گوناگون بود. وایکینگ‌ها در هر دو طرف کشتی، ردیفی از سپرهای رنگارنگ می‌آویختند و بدنه آن را با کنده کاری‌های زیبا می‌آراستند.

? چرا باغ‌های معلق بابل ساخته شدند؟

«بخت النصر» - شاه بابل - (۶۰۵ - ۵۶۲ ق.م). باغ‌های معلق بابل را برای خشنودی همسر محبوبش که برای وطنش و سرسبزی آن دلتنگی می‌کرد، ساخت. در واقع باغ‌های معلق بابل، باغ‌های بسیار زیبایی بودند که بر روی تراس‌های پلکانی قصر سلطنتی بنا شده بودند.

مردم باستان این باغ‌ها را یکی از عجایب هفتگانه جهان می‌دانستند. باستان‌شناسان هیچ اثری از این بنا نیافته‌اند. ولی برخی از نویسندگانی که این باغ‌ها را دیده‌اند، آن را به طور

کامل و همراه با جزئیات شرح داده‌اند. این باغ‌ها حقیقتاً معلق نبودند، ولی از آنجا که بر روی تراس‌هایی پلکانی و بسیار بالاتر از سطح زمین بنا شده بودند، به نظر می‌رسید که در هوا معلق‌اند. معماران برای ساختن این باغ‌ها، نخست سطح تراس‌ها را به صورت تاق‌های قوسی شکل درآوردند. پس از ساخته شدن تاق‌ها، روی آن‌ها به مقدار کافی خاک ریختند. سپس درختان و گیاهان زیبا و نادر در آن کاشته شد.

بزرگ‌ترین خطری که این باغ‌ها را تهدید می‌کرد، باران‌های سیل‌آسایی بود که در اوقات معینی از سال در سرزمین بابل می‌بارید. به همین جهت برای محافظت باغ‌ها از سیلاب ناشی از باران، تاق‌ها با قیر و رزین و ورقه‌های سربی پوشانده شده بود.

در طول فصل خشک، باغ‌ها را با آب رودخانه فرات آبیاری می‌کردند. به این ترتیب که به کمک تلمبه، آب رود فرات از سطح زمین به منبعی که در بالاترین تراس قرار داشت، منتقل می‌شد.

? مصریان باستان چگونه اجساد مردگان را مومیایی می‌کردند؟

مومیایی گران مصری از مواد مختلف و بسیاری از جمله موم زنبور عسل، نوعی دارچین مخصوص، روغن اردج، پیاز، رزین، نمک، خاک اره، جوش شیرین و قیر برای حفظ و نگهداری اجساد و جلوگیری از فساد و پوسیدگی آن استفاده می‌کردند.

آن‌ها جسد را در باندهای کتانی می‌پیچیدند، لباس مخصوصی به آن می‌پوشاندند و آن را با گردبند و طلسم‌های مختلف تزئین می‌کردند. صورت جسد را نیز با صورت‌تکی نقاشی شده از جنس گچ و کرباس می‌پوشاندند. البته صورت‌تکی که بر روی صورت اجساد فراعنه و مقامات عالی رتبه قرار می‌گرفت، از جنس طلا بود. اجساد فقرا با دقت کمتری مومیایی می‌شد و گاه بدون هیچ مراسم خاصی در قبری معمولی جای می‌گرفت.

جسد مومیایی شده را همراه با وسایلی که شخص در طول زندگی از آن‌ها استفاده می‌کرد، دفن می‌کردند تا بتواند آن‌ها را در زندگی پس از مرگ نیز در اختیار داشته باشد. به این ترتیب کاملاً طبیعی است که وسایل موجود در قبر هر شخص، سطح اجتماعی و میزان دارایی‌های او را در طول زندگی نشان می‌داد. به همین جهت مقبره فراعنه، بناهایی با شکوه و مملو از گنجینه‌ها و وسایل قیمتی بود.